

Imamo dvije vrsti:

1. pogon s klinatskim remenom (*otvoreni kompresori*)
2. *poluhermetički kompresor (motorni kompresor) (sl. 5).*

Električni motor je direktno priključen na kompresor. Prednosti poluhermetičkog brzohodnog kompresora (Motorverdichter) su ove:

1. otpada zaptivačica (Stopfbüchse) na brežuljastoj osovinu (Kurbelwelle) i s time otpada gubitak sredstva za hlađenje,
2. nisu potrebne sigurnosne naprave za pogon,
3. treba malo prostora i najmanji za temelj,
4. brežuljasta osovina ima samo dva ležaja,
5. motor jednakomjerno hladi neovisno o temperaturi i tlaku plina.

Kapacitet *brzohodnih kompresora*, koji rade s Frigenom ili amonijakom kao sredstvom za hlađenje kod otvorenih brzohodnih kompresora je do 400.000 kcal/h, a kod poluhermetičkih do 120.000 kcal/h.

Vijesti

ISPITIVANJE RADIOAKTIVNOSTI U ZRAKU, VODI I HRANI

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu redovno ispituje – pored ostaloga – prisustvo radioaktivnih izotopa stroncija 89 i 90 u mlijeku.

Otkrivanje radioaktivnog stroncija u mlijeku je specifičan i težak dio laboratorijskog istraživačkog rada, koji traje najmanje 18 dana, ali je vrlo koristan našoj privredi i dragocjen za potrošače mlijeka.

Da bi se ustanovila prisutnost stroncija 89 i 90 u mlijeku Institut prikuplja uzorke mlijeka iz nekoliko mljekara s područja Hrvatske, kao i iz Zagrebačke mljekare.

Iz svake cisterne, zapremine po 10.000 lit uzima se za analizu po 2.5 dcl i to nakon pasterizacije, kad je mlijeko dobro izmiješano. Svaki dan prikupi se 7.5 dcl mlijeka, a na kraju tjedna 4.5 litre mlijeka.

Mlijeko se najprije ispari do suha, zatim spali na 600° C. Dalje se analizira pepeo mlijeka.

Izuzetnu teškoću stvara razdvajanje kalcija od radioaktivnog stroncija u mlijeku, budući da su po kemijskoj građi vrlo bliski. Da li je ispitivano mlijeko radioaktivno (preko dopuštenog maksimuma) može se znati tek pošto se odvoji kalcij od stroncija.

Budući da u tijelo unosimo radioaktivni stroncij i cezij uglavnom s mlijekom i mesom, smatra se, da će uskoro biti neophodno stvoriti mrežu laboratorija za redovnu kontrolu radioaktivnosti tih živežnih namirnica.

(Večernji list, Zagreb)

Opadanje potrošnje mlijeka u SAD – Izgleda da su dva osnovna razloga, zbog kojih lagano opada potrošnja mlijeka u SAD: cijena i – bojazan od radioaktivnosti.

U jednom razgovoru s novinarima pretsjednik SAD Kenedy je rekao, da je potrošnja mlijeka pala za 1.5% u godinu dana, iako je stanovništvo u isto vrijeme poraslo za 15%. Istina je, rekao je nadalje, da je to značajna pojava, koja se samo djelomično može objasniti cijenom mlijeka. Dodao je

i ovo: »Pokušavam razuvjeriti ljude o nekoj radioaktivnosti, pa ih zato i stimuliram ličnim primjerom«... i stoga »će mlijeko biti servirano na svakom ručku i večeri u Bijeloj kući«.

Dezatomizacija mlijeka – Američkim postupkom za dezatomizaciju može se zagađeno mlijeko »očistiti« s 98% sigurnosti.

O *problemima tržišta i udruživanja u proizvodnji, preradi i prometu mlijeka* raspravljali su Odbor za socijalistička gospodarstva i Odbor za stočarstvo Poljoprivredno-šumarske komore NRH na sastanku dne 15. II 1962, a na osnovu elaborata, koji je izradio ing. M. Markeš. Sastanku su prisustvovali i drugovi J. Bilić, pretsjednik PŠK te dr ing. M. Magašić, tajnik komore.

Veći dio diskusije namijenjen je mjerama za unapređenje proizvodnje mlijeka, među kojima je najvažnija stimulativna otkupna cijena.

Razmatrana je također problematika vertikalne integracije poljoprivrednih, prerađivačkih i trgovačkih poduzeća, zatim proširenje tržišta, poslovno udruživanje, struktura cijena u proizvodnji, obradi i trgovini mlijeka, neproporcionalno investiranje u proizvodne, prerađivačke i prodajne objekte i dr.

Skupština PŠK za kotar Zagreb – Vanredna skupština Poljoprivredno-šumarske komore za kotar Zagreb održana je 12. II 1962.

Osnovni referat podnio je skupštini pretsjednik komore drug Car.

Značajno mjesto u referatu i diskusiji pripalo je problematici proizvodnje mlijeka na privatnim i društvenim gospodarstvima kotara Zagreb, koji po obimu proizvodnje mlijeka zauzima prvo mjesto u NRH.

S ovog je područja isporučeno Zagrebačkoj mljekari 17.5 mil. lit mlijeka u god. 1961, tj. 56% od ukupnog otkupa mljekare. Od toga su preko 5 mil. litara isporučila poljoprivredna dobra.

I referat i diskutanti razmatrali su mjere i iznosili prijedloge za daljnje povećanje obima poljoprivredne proizvodnje uključivo i proizvodnju mlijeka, a napose: cijene, mogućnosti plasmana, rentabilitet u proizvodnji, preradi i trgovini, organizirana i neorganizirana prodaja mlijeka u Zagrebu, sredi vanje odnosa između proizvođača mlijeka i Zagrebačke mljekare, sezonska varijabilnost proizvodnje i plasman mlijeka, daljnji razvoj specijaliziranih mljekarskih farmi na području kotara, proširenje asortimana mlječnih proizvoda, kao i drugih pitanja od interesa za unapređenje poljoprivredne proizvodnje na području kotara Zagreb.

M.

Tržište i cijene

u januaru 1962.

Otkupne cijene mlijeku kretale su se od 25–45 d l (otkupne cijene na soc. sektoru bile su više, dok niže na individualnom sektoru).

U januaru je na području NRH ponuda mlijeka i mlječnih proizvoda donekle odgovarala potražnji. Na tržištu većih gradova od vremena do vremena nije bilo dovoljno maslaca. Cijene mlijeku i mlječnim proizvodima su uglavnom ostale iste kao u decembru 1961. Pri kraju januara pokazuje se tendencija povišenja cijena.